

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/33/2024
Identifikačné číslo spisu:	6123412524
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6123412524.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčkovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu Dorel-Alexandru Sfiazov, nar. XX.XX.XXXX, . bytom str. B. zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Jeseničom, so sídlom Tomášikova 5/B, Bratislava, IČO: 50 519 174, proti žalovanému helskefichte a. s., so sídlom Antolská 3715/2, Bratislava - mestská časť Petržalka, IČO: 50 327 739, o zaplatenie 1000 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 60Cb/72/2023, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

Príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica pre upomínacie konanie zostala zachovaná.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica v upomínacom konaní vedenom pod sp. zn. 10Up/1586/2023 dňa 30.11.2023 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III, ako súdu kauzálnu príslušnému podľa § 13 v spojení s § 29 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“).

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil z dôvodu, že nie je súdom príslušným na prejednanie a rozhodnutie sporu. V nesúhlase s postúpením sporu z 11.09.2024 uviedol, že Okresný súd Banská Bystrica postupoval v rozpore so zákonom č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „zákon o UK“), keďže v upomínacom konaní nevydal platobný rozkaz, a preto nemá zákonný podklad na postúpenie sporu Mestskému súdu Bratislava III. V tejto súvislosti Mestský súd Bratislava III poukázal na § 15 ods. 4 písm. a) zákona o UK, podľa ktorého sa počas upomínacieho konania neprihliada na námietku miestnej príslušnosti, vecnej príslušnosti a kauzálnej príslušnosti. Mestský súd Bratislava III

taktiež konštatoval, že zákon o UK v § 10 a v § 14 presne vymedzuje, kedy je upomínací súd oprávnený spor postúpiť inému súdu. Podľa názoru vec predkladajúceho súdu v iných prípadoch takéto oprávnenie Okresný súd Banská Bystrica v upomínacom konaní nemá.

3. Z vyššie uvedených dôvodov Mestský súd Bratislava III predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súdu spoločne nadriadenému obom súdom podľa § 43 ods. 2 CSP na rozhodnutie o príslušnosti.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“), ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť, dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný.

5. Podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

6. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

7. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa § 1 ods. 1 a 2 zákona o UK, tento zákon upravuje príslušnosť súdu, postup súdu a postup strán sporu v upomínacom konaní (ďalej len "konanie"), v ktorom sa rozhodujú spory o peňažných nárokoch uplatnených spôsobom podľa tohto zákona. (2) Konanie podľa tohto zákona je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa Civilného sporového poriadku.

10. Podľa § 2 zákona o UK, na konanie je kauzálny príslušný Okresný súd Banská Bystrica.

11. Podľa § 6 ods. 1 zákona o UK, súd odmietne návrh, ak a) návrh nie je prípustný, b) uplatňovaný nárok nemožno odôvodnene predpokladať alebo c) chyby v písaní alebo iné zjavné nesprávosti návrhu neboli napriek výzve súdu podľa § 5 ods. 1 odstránené.

12. Podľa § 7 ods. 1 zákona o UK, ak sú splnené procesné podmienky vrátane poplatkovej povinnosti a nie sú dôvody na odmietnutie návrhu, súd vydá platobný rozkaz najneskôr do desiatich pracovných dní od splnenia týchto podmienok.

13. Podľa § 10 ods. 1 zákona o UK, ak platobný rozkaz nebolo možné žalovanému doručiť do vlastných rúk, súd o tom žalobcu upovedomí a vyzve ho, aby v lehote 15 dní navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku.

14. Podľa § 14 ods. 1 a 3 zákona o UK, (1) odpor, ktorý súd neodmietol, odošle žalobcovi bez zbytočného odkladu spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril a aby v tej istej lehote navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku. (3) Ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi

vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

15. Podľa § 15 ods. 1 zákona o UK, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa tohto zákona sa použije Civilný sporový poriadok okrem § 126.

16. Podľa § 15 ods. 4 písm. a) zákona o UK, počas konania sa neprihliada na námietku miestnej príslušnosti, vecnej príslušnosti a kauzálnej príslušnosti.

17. Podľa čl. 2 ods. 2 úst. zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

18. Upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa CSP. Konanie o predmetnom peňažnom nároku bolo začaté dňom doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica. Z doterajšej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že až po splnení podmienok podľa § 10 ods. 1, resp. § 14 ods. 3 zákona o UK tento spor pokračuje na príslušnom súde podľa CSP v dôsledku podania návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní. Z hľadiska uplatneného peňažného nároku konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde príslušnom podľa CSP, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v čase začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP) [m. m. 5Ndob/3/2023].

19. „Jedine súd v upomínacom konaní môže posúdiť, či podania strán sporu spĺňajú požiadavky ustanovené zákonom o upomínacom konaní. Ak upomínací súd postúpi vec inému súdu bez toho, aby riadne skúmal a posúdil dôvodnosť postúpenia veci, vec je postúpená predčasne. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, vyjadrí svoj nesúhlas s postúpením veci, ide o dôvodný nesúhlas.“ (9Ndc/8/2024)

20. Upomínací súd v tu posudzovanom prípade po podaní návrhu 08.12.2023 a zaplatení súdneho poplatku 12.10.2023 bez ďalšieho postupu alebo rozhodnutia v upomínacom konaní, dňa 30.11.2023 postúpil spor podľa § 13 v spojení s § 29 CSP na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III. V tomto postúpení (podpísanom vyššou súdnou úradníčkou) Okresný súd Banská Bystrica uviedol, že upomínacie konanie je podľa § 1 ods. 2 zákona o UK alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov, „pričom Okresný súd Banská Bystrica bol na upomínacie konanie kauzálné príslušný v zmysle ust. § 2 ZoUK. Vzhľadom k tomu, že predmetom konania medzi žalobcom a žalovaným je spor z burzového obchodu, súd preto postúpil vec kauzálné príslušnému súdu v súlade s ust. § 13 a § 29 CSP.“

21. Najvyšší súd prvotne k samotnej úprave upomínacieho konania podľa zákona o UK vo všeobecnosti uvádza, že cieľom zákonodarcu zavedením elektronického upomínacieho konania na k nemu kauzálné príslušnom (ako jedínom pre celé územie SR) Okresnom súde Banská Bystrica, bolo najmä odbremenenie okresných súdov od rozhodovania o množstve podávaných návrhov na vydanie platobného rozkazu, ako aj potreba zrýchlenia konania o podávaných návrhoch na vydanie platobných rozkazov. Okresný súd Banská Bystrica podľa zákona o UK rozhoduje o vydávaní platobných rozkazov ako elektronická alternatíva k už existujúcemu režimu vydávania platobných rozkazov upravenému v Civilnom sporovom poriadku. Na rozhodovanie v upomínacom konaní tak nie je príslušný súd určený na základe všeobecnej, prípadne osobitnej miestnej príslušnosti podľa CSP. Z dikcie ustanovenia § 2 zákona o UK je zrejmé, že Okresný súd Banská Bystrica je kauzálné príslušný súd na rozhodovanie o peňažných nárokoch uplatnených podľa režimu osobitného zákona o UK. Zákon tak zveruje prejednávanie a rozhodovanie o peňažných nárokoch uplatnených spôsobom podľa zákona o upomínacom konaní konkrétne určenému súdu.

22. Z uvedeného je zrejmé, že ak je predmetom konania peňažný nárok uplatňovaný spôsobom podľa zákona o UK, je na konanie kauzálna príslušnosť výlučne Okresný súd

Banská Bystrica, pričom kauzálna príslušnosť tohto súdu je daná v dôsledku toho, že žalobca sa rozhodol uplatňovať svoj peňažný nárok alternatívnym (elektronickým, zrýchleným, zjednodušeným) spôsobom podľa zákona o UK. Kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica na konanie podľa zákona o upomínanom konaní trvá až do momentu skončenia upomínacieho konania, a to zákonom predpokladaným spôsobom.

Z hľadiska príslušnosti súdu na konanie podľa zákona o UK má prednosť úprava obsiahnutá v tomto zákone, ktorý predstavuje lex specialis ku všeobecnej procesnej úprave príslušnosti súdu podľa Civilného sporového poriadku, ktorý predstavuje lex generalis.

Konanie v upomínanom konaní vždy predstavuje primárne konanie podľa zákona o UK, a to aj keď sa aplikujú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Použitie ustanovení Civilného sporového poriadku vyplýva z § 15 ods. 1 zákona o UK, pričom

ide o ich použitie v upomínanom konaní, nie v civilnom sporovom konaní.

Uvedené vyplýva z dikcie ust. § 15 ods. 1 zákona o UK, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa tohto zákona sa použije Civilný sporový poriadok okrem § 126.

23. Procesné podmienky obsahovo vyjadrujú predpoklady rozhodovania vo veci samej

a súd ich skúma ex offio. Medzi základné procesné podmienky na strane súdu nepochybne patrí jeho príslušnosť na prejednanie a rozhodnutie vecí. (Uznesenie Najvyššieho súdu SR

z 30. augusta 2010, sp. zn. 4 Co 2/2010).

24. Upomínanie konanie je osobitným konaním súdu, ktorý preskúmava splnenie formálnych ako aj materiálnych podmienok na vydanie platobného rozkazu.

Zákon o UK stanovuje postup upomínacieho súdu po podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu. Do tohto postupu nepochybne patrí aj skúmanie procesných podmienok upomínacieho konania, vrátane poplatkovej povinnosti, len za splnenia ktorých je možné vydať platobný rozkaz, ak nie sú dôvody na odmietnutie návrhu. Uvedené vyplýva z § 7 ods. 1 zákona o UK, pričom z dikcie tohto ustanovenia nevyplýva iná alternatíva.

25. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že zákon o UK v § 10 ods. 3 a v § 14 ods. 3 presne vymedzuje podmienky, za ktorých je možné spor na pokračovanie v konaní postúpiť súdu príslušnému podľa CSP, a to výhradne až po vydaní platobného rozkazu, ktorý však

v tu posudzovanej veci vydaný nebol. Zákon o UK taktiež v § 15 ods. 4 definuje, na ktoré námietky a návrhy súd počas konania neprihliada, pričom pod písm. a) uvádza námietku miestnej príslušnosti, vecnej príslušnosti a kauzálnej príslušnosti. Dôvodová správa

k 15 zákona o UK uvádza, že „(k)edže ide o zjednodušené a zrýchlené konanie, v odseku 4 sú vymenované podania, na ktoré súd v upomínanom konaní neprihliada, zaoberať sa nimi však môže súd, ktorý bude konať vo veci samej. Ide o také návrhy, či námietky, ktoré umožňujú alternatívny postup žalobcu (späťvzatie a podanie nového návrhu pri zmene žaloby, či podanie návrhu podľa Civilného sporového poriadku - napr. ak sa žiada oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré má byť dané pomermi strany). Prípadné návrhy a námietky však

nie sú neúčinné, ak sa vec dostane do režimu konania podľa Civilného sporového konania. V takom prípade sa o návrhoch a námietkach rozhodne.“

26. V danom prípade upomínací súd bez toho, aby prednostne riadne postupoval podľa zákona o UK, túto osobitnú úpravu z hľadiska vlastnej kauzálnej príslušnosti na upomínanie konanie (§ 2 zákona o UK) obišiel, resp. poprel tým, že bez toho, aby rozhodol o odmietnutí návrhu (§ 6 zákona o UK), alebo o vydaní platobného rozkazu (§ 7 zákona o UK), ex offio skúmajúc svoju kauzálnu príslušnosť podľa § 40 CSP vo väzbe na § 29 CSP

(príslušnosť v sporoch z burzových obchodov) a na § 13 CSP (všeobecná miestna príslušnosť), postúpil spor na konanie podľa CSP Mestskému súdu Bratislava III. O podanom návrhu

na vydanie platobného rozkazu podľa zákona o UK teda Okresný súd Banská Bystrica doteraz spôsobom stanoveným a predpokladaným zákonom o UK nerozhodol. Z už uvedeného vyplýva, že takýto postup je

nesprávny a odporuje zákonu o UK, popiera jeho samotnú podstatu a zmysel (§ 1 ods. 2 zákona o UK).

27. Najvyšší súd zdôrazňuje, že pokiaľ v upomínacom konaní je rozhodovanie súdu o námietke vecnej, miestnej a kauzálnej príslušnosti podľa § 15 ods. 4 písm. a) zákona o UK vylúčené (takáto prípadná námietka sa počas upomínacieho konania považuje za neúčinnú), o to viac platí (a maiori ad minus), že bez postupu podľa osobitnej prednostnej úpravy v zákone o UK, vrátane úpravy kauzálnej príslušnosti podľa § 2 zákona o UK, nemôže upomínací súd sám skúmať svoju kauzálnu (miestnu) príslušnosť podľa úpravy v CSP.

28. Z uvedeného vyplýva, že upomínacie konanie v danom spore doteraz zákonom predpokladaným spôsobom neskončilo, a preto kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 2 zákona o UK zostala zachovaná.

29. Odhliadnuc od konštatovanej trvajúcej kauzálnej príslušnosti Okresného súdu Banská Bystrica, najvyšší súd navyše dodáva, že podľa obsahu predloženého spisu a z elektronicky podaného návrhu na vydanie platobného rozkazu nie je zrejmé, že by malo ísť o spor z burzového obchodu. Legálna definícia burzového obchodu sa nachádza v § 3 ods. 3 písm. a) zákona č. 429/2002 Z. z. o burze cenných papierov, podľa ktorého sa burzovým obchodom rozumie kúpa alebo predaj cenných papierov alebo iných finančných nástrojov na regulovanom trhu burzy. Z návrhu na vydanie platobného rozkazu a jeho príloh je zrejmé, že strany sporu uzatvorili zmluvu o kúpe cenných papierov podľa § 30 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách. Predmetom zmluvy bol dlhopis, ktorého emitentom je žalovaný. Zo spisu však nevyplýva, že by išlo o dlhopis obchodovaný na burze, teda že v danom prípade išlo o obchod s cenným papierom, ktorý bol uzatvorený medzi kupujúcim a predávajúcim členom burzy a ktorý sa riadi všeobecne záväznými predpismi a pravidlami burzy, ktoré schvaľuje Národná banka Slovenska. Dlhopis je možné emitovať aj tým spôsobom, že sa emitent priamo dohodne s veriteľom, pričom takýto spôsob súkromnej emisie dlhopisu nepodlieha regulácii štátnym orgánom. Keďže z aktuálneho obsahu spisu nie je možné bez akýchkoľvek pochybností dospieť k záveru o spôsobe emisie a následného predaja dotknutého cenného papiera, než ako vyplýva z doloženej zmluvy sporových strán, nie je možné tvrdiť, že v tomto prípade ide o spor z burzového obchodu.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd v danom prípade považuje postup Okresného súdu Banská Bystrica, ktorým postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému, za nesprávny. Z dôvodu, že ide o nárok uplatnený v rámci upomínacieho konania, pri určení súdu príslušného na konanie a rozhodnutie sa prednostne aplikuje § 2 zákona o UK, upravujúci kauzálnu príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica pre upomínacie konanie. V danom spore je tak na konanie a rozhodnutie doteraz riadne neskončeného upomínacieho konania kauzálnu príslušnosť Okresný súd Banská Bystrica.

31. Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením mu sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

32. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.